

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-2

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis

Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Barbora Tesařová

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Medailon z hrobu 914/803 z kostela sv. Kříže v Javorníku (obr. 22, str. 191).
Medallion from grave Nr. 914/803 in the St. Cross Church in Javorník (Fig. 22,
Pg. Nr. 191).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

neznámá lokalita se rozkládá na jihozápadním svahu nad levým břehem bezejmenné vodoteče (pravostranný přítok Luhačovického potoka), u jižního okraje intravilánu obce v nadmořské výšce 348 m. Plocha výzkumu se na ZM ČR 1:10 000 list 25-34-08 nachází mezi body: 364/290, 358/286, 363/278, 372/284 mm od Z/J s. č.

Při záchranném výzkumu jsme prozkoumali 4 zahloubené objekty. Ve dvou případech se jednalo a jamkové žárové hroby bez další výbavy (obsah hrobů byl vyjmut a bude proplaven), v jednom případě šlo pravděpodobně o kúlovou jamku. Nejrozsáhlejším objektem byla nepravidelně obdélníková jáma s plochým dnem (503). Obsahovala velké množství keramických zlomků, částečně rekonstruovatelných. Kromě keramiky jsme našli kamenný brousek, soubor zvířecích kostí a kamenů. Objekty 500 – 502 nebylo možné vzhledem k absenci nálezů datovat. Objekt 503 pocházel z mladší doby hradištní.

Blanka Mikulková

Resumé

Slopné (Bez. Zlín), „Podevsí“. Jüngere Burgwallzeit. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

SOBĚSUKY (K. Ú. SKRŽICE, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Pod hraští“. Raný středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

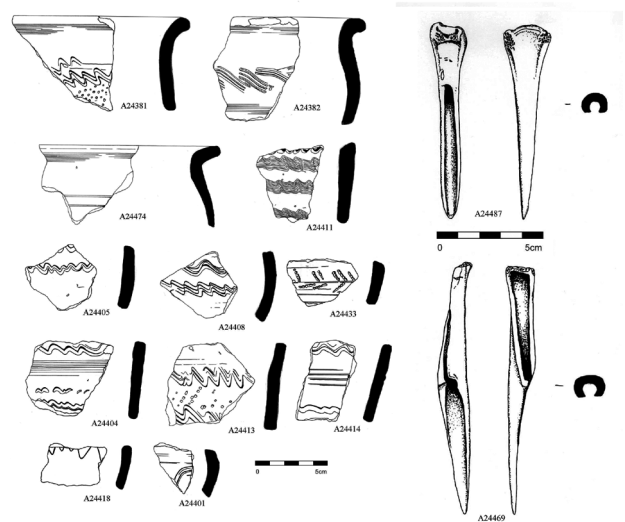
Při rekonstrukci komunikace II/432 mezi obcemi Šelešovice a Zdounky byla záchranným výzkumem prozkoumána část sídliště z doby hradištní. Místo výzkumu se nachází bezprostředně jihozápadně od železničního přejezdu v severní části tratě „Pod hraští“, kde silnice protínala mírné návrší, situované nad soutokem Kotojedky a Cvrčovického potoka (ZM ČR, list 25-31-16 v okolí bodu 95/159 mm od Z/J s. č.). Celkem byly do doby hradištní datovány 4 zahloubené objekty. Tradičně nacházený keramický materiál, který lze v případě zdejší lokality klást někde na rozhraní 9. a 10. století, byl doplněn také o doklady podomácké výroby ve formě dvou kostěných šídel (obr. 63). Kromě objektů hradištních byl zjištěn také jeden objekt kultury s lineární keramikou (viz oddíl Neolit v prvním čísle tohoto ročníku) a staroneolitická intruze byla doložena také v jednom hradištním objektu. Jeden drobný objekt nebyl vzhledem k absenci materiálu datován. Provedeným výzkumem tak byla oblast povodí Kotojedky na západním Kroměřížsku výrazně obohacena o dosud nepopsanou archeologickou lokalitu, zahrnující nejméně dvě

komponenty, a to starý neolit a raný středověk.

Miroslav Popelka

Resumé

Soběsuky (Kat. Skržice, Bez. Kroměříž), „Pod hraští“. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 63. Soběsuky (k. ú. Skržice), „Pod hraští“. Výběr nálezů z výzkumu (kresba R. Přehnalová).

Abb. 63. Soběsuky (Kat. Skržice), „Pod hraští“. Auswahl der Funde (Zeichnung R. Přehnalová).

STARÉ MĚSTO (K. Ú. STARÉ MĚSTO U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ, OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Ulice Tönisvorst. Středohradištní období (9. století). Sídliště, odpadový areál, řemeslnický areál. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum, Centrum slovanské archeologie, Sa 1/2016 – Sa 14/2016.

Záchranný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou bytového domu a navázal na záchranný archeologický výzkum Archeologického ústavu Moravského zemského muzea z roku 2011, který byl taky vyvolán výstavbou bytových jednotek v daném prostoru. Akce z roku 2011 byla původně označována jako Staré Město – Bytový dům, ale v návaznosti na pokračování stavební činnosti došlo k přejmenování v rámci dokumentace na Tönisvorst-STS I. Záchranný archeologický výzkum z roku 2015 nese označení Tönisvorst-STS II.

Zkoumané plochy se nachází v prostoru severovýchodní části Starého Města, asi 150 m od bývalé Strojní traktorové stanice (STS), kde v 50. let 20. století probíhaly pod vedením Viléma Hrubého záchranné archeologické výzkumy v poloze „Nad Haltýři“, při nichž bylo vedle obytných a hospodářských staveb objeveno také několik kovoliteckých pecí. Tyto nálezy vedly Viléma Hrubého k úvaze, že se jednalo o samostatnou, od okolních sídlišť izolovanou osadu, která je označována jako Osada IV, a která se členila na dva dílenské okrsky, západní hutnický a východní kovolitecký, mezi kterými se také pohřbívalo, jak dokládají nalezené hroby (Hrubý 1965, 84–88).

Výše uvedené skutečnosti naznačovaly, že by v prostoru určeném pro stavbu bytových domů mohla tato osada pokračovat. Tento předpoklad byl potvrzen výzkumem z roku 2011, kdy bylo na ploše o rozměrech 15 × 60 m odkryto 11 objektů, z nichž 3 obsahovaly pozůstatky výrobně tepelných zařízení a 1 hrob, ve kterém byl pohřben jedinec s pokrčenými dolními končetinami.

Na podzim roku 2015 byla zahájena další etapa záchranného archeologického výzkumu. Plocha o rozměrech 15 × 55 m se nacházela asi 15 – 20 m od severozápadně od okraje plochy zkoumané v roce 2011, a přiblížila se téměř k hranicím pozemku, na kterém se nacházela STS. Jednalo se o prostor využívaný k zemědělské činnosti, a jak se později ukázalo, tak pozůstatky hluboké orby se nepříznivě odrazily i na zjištěných objektech, neboť stopy orby zasahovaly až do podloží, kde narušily ne vždy zcela jasné obrysy výplní objektů.

Celkem bylo zachyceno 13 objektů a většina z nich byla velmi mělce zahloubena do podloží do hloubky 20 – 30 cm. Výjimku představoval pouze objekt 12/2015, který byl ve své jihovýchodní části zahlouben až 50 cm do podloží.

Zjištěné objekty obsahovaly běžný archeologický materiál, jako je keramika či kosterní pozůstatky zvířat. Vedle toho bylo nalezeno i nemalé množství větších i menších kousků strusek. Na základě mineralogického studia artefaktů z objektu 1A/2011 pocházejících ze záchranného archeologického výzkumu z roku 2011 bylo zjištěno, že se jednalo o odpadní strusky vzniklé při kovářském zpracování svářkového železa v nedaleké velkomoravské kovárně (Křivánek 2015, 82). Při následné konzultaci s Mgr. J. Křivánkem bylo předběžně konstatováno, že podobný charakter vykazují také strusky z objektu 12/2015 z výzkumu Tönisvorst-STS II.

Na základě předběžného zpracování a vyhodnocení lze uvažovat o tom, že prostor odkrytý v roce 2015 sloužil především jako odpadový areál pro dílenský okrsek zaměřený na zpracování kovů, který byl zjištěn přechozími archeologickými výzkumy.

Lucie Valášková, Luděk Galuška, Jakub Langr

Literatura

Hrubý, V. 1965: *Staré Město. Velkomoravský Velehrad.* Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

Křivánek, J. 2015: *Mineralogické studium artefaktů po železářské výrobě z vybraných lokalit v okolí Starého Města u Uherského Hradiště.* Rkp. diplomové práce. Uloženo: Univerzita Palackého, Katedra geologie.

Resumé

Staré Město (Kat. Staré Město u Uherského Hradiště, Bez. Uherské Hradiště), Tönisvorst Straße. Mittelburgwallzeit. Siedlung, Abfallareal, Handwerkareal. Rettungsgrabung. Einlagerung der Funden: Mährisches Landesmuseum, Zentrum für slawische Archäologie.

ŠELEŠOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Pod rozdíly“. Raný středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výzkumu ZTV k rodinnému domu v Šelešovicích byla zachycena část polykulturního sídliště z období mladého neolitu (viz oddíl Neolit v prvním čísle tohoto ročníku, kde je uveden i popis lokality), doby bronzové (viz oddíl Doba bronzová v prvním čísle tohoto ročníku) a raného středověku. Raně středověké období představují dva sídlištní objekty a dvě obilnice. Záchranným výzkumem bylo s velkou mírou pravděpodobnosti objeveno sídliště Slovanů doby hradištní, ke kterému náleží nedaleké pohřebiště, zkoumané ve 20. letech minulého století předním představitelem moravské archeologie I. L. Červinkou (Červinka 1927; Chybová 1998, 128; Šikulová 1959, 160).

Miroslav Popelka

Literatura

Červinka, I. L. 1927: Poslední slovanská pohřebiště na Moravě. *Pravěk* 1926(4–6), 3–16.

Chybová, H. 1998: *Pravěké a slovanské osídlení Kroměřížska. Průvodce archeologickou expozicí a sbírkami Muzea Kroměřížska.* Kroměříž: Muzeum Kroměřížska.

Šikulová, V. 1959: *Moravská pohřebiště z mladší doby hradištní.* Ostrava: Krajské nakladatelství.